

звернення: 17.04.2021).

Шостак Анастасія Ігорівна,
здобувач 3 курсу спеціальності менеджмент
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ТЕОРЕТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗМІСТУ ПОНЯТТЯ «ЗАЙНЯТІСТЬ» ТА «БЕЗРОБІТТЯ»

Поняття зайнятості - одна з фундаментальних категорій ринку праці. Характерні особливості зайнятості становлять інтерес не тільки в економічній сфері, а й служать ключовими показниками, які відображають політику держави в сфері праці, ставлення до людини як до особистості і основний продуктивної сили суспільства.

В рамках класичної економічної теорії А. Сміт вважав, що прагнення і діяльність людей ґрунтуються на їх власних інтересах, особистій вигоді. Головна ідея А. Сміта полягає в тому, що в умовах ринку і вільної конкуренції особистий інтерес, «невидима рука», гарантує рівновагу і непогрішність в суспільстві, досягнення індивідуального і загального блага.

Англійський економіст Д. М. Кейнс, у свою чергу, заперечував класичну теорію зайнятості, яка стверджувала, що рівень зайнятості знаходиться в руках робітників і їх згода працювати за нижчу зарплату, збільшує зростання зайнятості.

Повна зайнятість характеризує такий стан, при якому забезпечені роботою все нужденне в ній і бажаючі працювати, що відповідає наявності збалансованості між попитом і пропозицією робочої сили.

Ефективна зайнятість характеризується з двох точок зору: з економічної, як найбільш раціональне використання людського ресурсу і соціальної як найбільш повна відповідність інтересам людини праці.

Безробіття-це явище, органічно пов'язане з ринком праці. За визначенням Міжнародної організації праці-безробітним визнається будь-хто, хто на даний

момент не має роботи, шукає роботу і готовий приступити до неї.

Рівень зайнятості є економічним чинником, що грає важливу роль у багатьох відношеннях. Природно, що по рівню зайнятості судять про стан економіки.

Рівень зайнятості - це основоположний індикатор. Про цю важливу характеристику слід пам'ятати, особливо за часів економічного спаду [2, с. 71].

Безробіття вважається, з одного боку, важливим стимулятором активності працюючого населення, а з другого — великим суспільним лихом. Всі країни докладають багато зусиль до подолання безробіття, але ніякій ще не вдалося ліквідувати його повністю.

У таких країнах з розвинутою соціально орієнтованою економікою, як Японія, Німеччина, США та ін., кількість безробітних, за різними даними, досягала не менше 2,0 — 3,0 % загальної кількості працездатних.

Експерти Міжнародної організації праці вважають, що в наступні роки в середньому в світі безробіття становитиме близько 10 % і повністю ліквідувати його не зможе жодна країна.

Безробіття відповідає стану незайнятості працездатного населення та має негативні економічні й соціальні наслідки для усього населення регіону, де набуло особливого поширення.

Як визначено у положеннях Міжнародної організації праці (МОП) – «безробітні - особи у віці 16-60 років (zareєстровані в державній службі зайнятості), які одночасно задовольняють трьома умовами:

- не мали роботи (прибуткового заняття);
- в активному пошуку роботи або намагались організувати приватну справу упродовж останніх 4-х тижнів, що передували опитуванню;
- готові приступити до роботи впродовж двох найближчих тижнів.

Згідно методичних рекомендацій наданих Державною Службою Статистики України «рівень безробіття розраховується як відношення чисельності безробітних, які zareєстровані в державній службі зайнятості, до працездатного населення працездатного віку» [6].

В свої дослідженнях А.Г. Савченко стверджує, що «значним недоліком такої методики розрахунку полягає у заниженні реального числа безробітних, оскільки в країнах, де соціальна допомога безробітним низька або де-факто відсутня, багато осіб не реєструються як безробітні на біржі праці. Згаданий феномен також спостерігається у сільських регіонах, де працездатне населення займається обробленням (власної) землі, що не охоплюється статистикою як діяльність господарювання» [3, с. 169].

Як стверджує І.Ф. Радіонова в своїх дослідженнях, саме «Артур Оукен на прикладі США математично виразив зв'язок між рівнем безробіття і відставанням обсягу ВВП. Він сформулював закон, згідно з яким країна втрачає 2-3 % фактичного ВВП відносно потенційного ВВП, коли фактичний рівень безробіття збільшується на 1 % порівняно з його природним рівнем» [4]:

$$(Y_f - Y_p) / Y_p = -\lambda * (U_f - U_p) \quad (1)$$

де Y_f — фактичний ВВП, Y_p — потенційний ВВП, U_f — фактичний рівень безробіття, U_p — природний рівень безробіття, λ — емпіричний коефіцієнт чутливості ВВП до змін циклічного безробіття (коефіцієнт Оукена).

В якості приклада науковець припускає, що « $\lambda = 2,5$. Тоді закон Оукена формулюється так: якщо фактичний рівень безробіття U_f перевищує природний рівень U_p на 1 %, то відставання обсягу ВВП становить 2,5 %. Це відношення (і :2,5 або 2:5) дозволяє обчислити абсолютні втрати продукції, які пов'язані з будь-яким рівнем безробіття» [4].

Забезпечення зайнятості - це комплекс соціально-економічних і правових заходів, спрямованих на реалізацію права кожного на повну, продуктивну і вільно обрану зайнятість та протидію розвитку негативних наслідків безробіття.

В Україні домінує тип зайнятості, що відповідає технологічному способу виробництва, який ґрунтується на ручній та механізованій праці – це переважання промисловості і сільськогосподарської трудової діяльності з широким застосуванням простої фізичної праці (близько 40% загальної чисельності працюючих).

Державна політика зайнятості має спрямовуватись на створення нових

продуктивних робочих місць.

Навіть в умовах фінансової кризи політику створення нових робочих місць можна було б реалізувати за допомогою використання непрямих економічних важелів – податкових пільг, розвитку малого й середнього бізнесу, залучення іноземних інвестицій тощо.

Список використаних джерел:

7. Закон України «Про зайнятість населення» від 04.03.2021, підстава - 1212-IX. 5067-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17#Text>
8. Каньоса М.І. Економіка підприємства: Навч. посібник для спец. вищ. закладів. Кам'янець–Подільський. Абетка. 2012. 185 с.
9. Савченко А.Г. Макроекономіка. Підручник. Київ. Либідь, 2014. 288 с.
10. Радіонова І.Ф. Макроекономіка та економічна політика. Київ. Таксон. 2012. 237 с.
11. Офіційний сайт Міжнародної організації праці. URL: <https://www.ilo.org/global/standards/lang--en/index.htm>
12. Офіційний сайт Державної Служби Статистики України. URL: https://ukrstat.org/uk/metod_polog/metod_doc/2011/12/metod.htm

Штепа Юрій Романович,
бакалавр за спеціальністю 051 Економіка
освітня програма Економічна кібернетика,
Класичний приватний університет

ПІДХОДИ ДО МОДЕЛЮВАННЯ ПОКАЗНИКІВ КІБЕРЗЛОЧИННОСТІ

Глобальне використання інформаційних технологій сприяло створенню нового суспільства, яке характеризується безперервними потоками інформації та вирішальною роллю новітніх технологій. В Україні функціонувала Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки, метою якої було формування заходів для цифрового розвитку, як найбільш